

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.21.159/2018/7. szám

A tanács tagjai: . Orosz Árpád a tanács elnöke
. Kiss Gábor előadó bíró
. Varga Edit bíró

A felperesek: I. rendű
II. rendű

A felperesek képviselője: Dr. Virágh Ügyvédi Iroda I-II. képviselőjében
ügyintéző: Dr. Virágh Attila ügyvéd

Az alperesek: I. rendű
II. rendű
III. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Törös Ügyvédi Iroda I. rendű képviselőjében
ügyintéző: dr. Törös Judit ügyvéd
. Nagy Attila ügyvéd III. rendű képviselőjében

A per tárgya: Elbirtoklás megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: I-II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma: Debreceni Törvényszék
2.Pf.20.264/2018/4.

Az elsőfokú bíróság és a határozat száma: Debreceni Járásbíróság
55.P.22.879/2016/30.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Pf.20.264/2018/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül személyenként fizessenek meg az I. rendű alperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A d-i 1. helyrajzi számú „kivett honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított terület” megnevezésű ingatlan az I. rendű alperes tulajdona. A 146 ha 1562 m² területű ingatlan kiemelt jelentőségű Natura 2000 terület, amelyet a II. rendű alperes vezetékjoga terhel. Az ingatlan kezelője 2014. március 7-ig a Honvédelmi Minisztérium volt, amely 1998-ban vagyonkezelési szerződést kötött a Kincstári Vagyoni Igazgatósággal. Ezt követően a Honvédelmi Minisztérium 1998. június 15-én használatba adási szerződést kötött a K. Rt.-vel erdőgazdálkodás folytatása céljából, majd 2009. március 12-én újabb használatba adási szerződést kötött a K. Zrt.-vel. A III. rendű alperes 2003 és 2005 között erdőgazdálkodási tevékenységet végzett a perbeli ingatlanon, az a jogvita tárgyává tett területet nem érintette.
- [2] A d-i 2. helyrajzi számú „szántó, erdő és gazdasági épület” megnevezésű 4 ha 9858 m² területű külterületi ingatlan a felperesek közös tulajdona. A felperesek az I. rendű alperes ingatlanával délről szomszédos ingatlanukat 1993-ban kárpótlási árverésen szerezték, azt 1993-ban birtokba vették. A birtokba adással összefüggésben az ingatlan határának a kijelölésére nem került sor. A felperesek az ingatlanukon növénytermesztéssel és állattartással foglalkoznak, az állataikat rendszeresen az I. rendű alperes ingatlanán legeltették. A legeltetéssel érintett részt 2007-ben fakerítéssel az I. rendű alperes ingatlanáról leválasztották, azt a vagyonkezelő 2012. december 11-én kelt felszólító levele ellenére nem adták birtokba.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperesek módosított keresetükben kérték annak a megállapítását, hogy az I. rendű alperes - megosztható - ingatlanából 2 ha 2122 m² területrészt tulajdonjogát elbirtoklással egymás közt egyenlő arányban megszerezték.
- [4] Előadták, hogy 1993-ban a sajátjuk mellett a perbeli területet is birtokba vették, azon kecskéket legeltettek, az erdős részt gondozták és 15 éven keresztül szakadatlanul a sajátjukként birtokolták. Hivatkoztak arra is, hogy nem voltak tisztában azzal, hogy az ingatlanuknak az I. rendű alperes ingatlanával szomszédos határa pontosan hol húzódik, ezért abban a hiszemben voltak, hogy a legeltetéssel igénybe vett terület egy része is a sajátjuk.
- [5] Az I. és III. rendű alperes kérte a kereset elutasítását.
- [6] Az I. rendű alperes vitatta, hogy az elbirtoklás törvényi feltételei fennállnak. Hivatkozott a Honvédelmi Minisztérium által a III. rendű alperessel 1998-ban és 2009-ben kötött szerződésekre, amelyek alapján a III. rendű alperes a perbeli ingatlanban erdőgazdálkodási tevékenységet folytatott.
- [7] A II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [9] Az elsőfokú bíróság szerint a lefolytatott bizonyítás eredményeképpen nem volt megállapítható, hogy a felperesek abban a hiszemben használták a perbeli területet, hogy az is az ő tulajdonukban áll, és alappal nem gondolhatták, hogy a birtoklásban őket senki nem fogja zavarni.
- [10] Indokolása szerint a tanúbizonyítási eljárás eredményeképpen nem volt megállapítható a birtoklás ténye, a közvetlen szomszédok az erdőhasználatot nem észlelték. A terület használata, legeltetése, gallyak szedése pedig - szerinte - nem minősül mások birtoklását kizáró „hatalomgyakorlásnak”. A birtoklásra bizonyítottan legkorábban 2007-ben került sor, ezért - érvelt - az elbirtoklási idő az igényérvényesítésig nem telt el, a sajátjakénti birtoklás törvényi feltételei pedig eleve nem

állapíthatók meg.

- [11] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.
- [12] Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy valamely ingatlan időleges használata (legeltetés, rőzsegyűjtés) nem jelent „tulajdonoskénti joggyakorlást”, az erdő tisztán tartása nem minősül sajátjakénti birtoklásnak. Szintén hangsúlyozta, hogy csak 2007-ben kerítették be a felperesek a perbeli területet, a felperesek csak ezzel juttatták először objektíve kifejezésre, hogy a vitatott területrészt a sajátjuknak tekintik.
- [13] Utalt arra is, hogy ha a sajátjakénti birtoklás korábban megvalósult volna, az elbirtoklás megszakítására az 1998-ban kötött használati megállapodás alkalmas lenne. Érvelése szerint az a körülmény, hogy 1998 júliusában a Honvédelmi Minisztérium a K. Zrt.-vel használatbaadási szerződést kötött az erdőterületen lévő gazdálkodásra, alkalmas lett volna az elbirtoklás megszakítására. Kiemelte, hogy a Honvédelmi Minisztérium mással, önálló jogi személlyel kötött hasznosításra szerződést, a gazdasági társaság tulajdonosi hátterének pedig az ügyben nincs jogi relevanciája. Érvelése szerint a használati megállapodás alakítása az adott ügy elbírálása szempontjából szintén irreleváns.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A jogerős ítélet ellen az I-II. rendű felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak a hatályon kívül helyezésére és a keresetüknek helyt adó határozat meghozatalára irányult.
- [15] Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság olyan tanúk vallomására hivatkozott, akik nyilatkozata szerintük nem hitelt érdemlő, de a tényállításuk alátámasztására alkalmas tanúvallomásokat az első- és a másodfokú bíróság nem vette figyelembe a tényállás megállapításánál. Szerintük a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Változatlanul állították, hogy az ingatlanuk határvonala a tulajdonjog megszerzésekor nem lett megmutatva; számukra az ingatlan északi oldalán található erdős területen futó út volt a támpont. Hivatkozásuk szerint több tanú igazolta, hogy ők megmutatták nekik az általuk birtokolt terület - ide értve a perbeli terület - határait. Hangsúlyozták, hogy az elbirtoklás 2008. november 8-án bekövetkezett; a használatbaadási szerződés jogszabályba ütközik, ezért az elbirtoklás megszakítására nincs hatással.
- [16] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását célozta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [18] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 202. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul és azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- [19] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 94. § (1) bekezdésére, 117. § (3) bekezdésére, a 234. § (1) bekezdésére, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 106. § (1) bekezdésére és a 109/F. § (1) bekezdésére, azonban a hivatkozott jogszabályi rendelkezések az ügy érdemi elbírálása szempontjából - a továbbiakban kifejtettek szerint - jogi jelentőséggel nem bírtak. Ezért a felülvizsgálati kérelem már önmagában e miatt nem vezethetett eredményre.
- [20] A régi Ptk. 121. § (1) bekezdése szerint elbirtoklás útján megszerzi a dolog tulajdonjogát, aki a dolgot sajátjaként, ingatlan esetében tizenöt, más dolog esetében pedig tíz éven át szakadatlanul birtokolja. Sajátjaként nemcsak az birtokol, aki a dolog tulajdonosának hiszi magát, hanem az is, aki

tudja, a dolog másé, de saját birtoklását véglegesnek tekinti. A birtoklás sajátjakénti jellege nemcsak tudatállapotot jelent, hanem olyan megnyilvánulást is feltételez, amely a sajátjaként való birtoklást objektív módon mások felé is kifejezi. A sajátjaként való birtoklás megkövetelése azt az elvárást jelenti, hogy az elbirtokló okkal vélhesse a dolgot a sajátjának, illetőleg okkal tekinthesse a maga birtoklását véglegesnek.

- [21] Az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy valamely ingatlan használata, az azon való legeltetés, gallyszedés nem minősül az elbirtoklást megalapozó birtoklásnak. A részben vagy egészben erdőt magában foglaló ingatlan sajátjakénti birtoklása akkor állapítható meg, ha a birtokló azon olyan erdőgazdálkodással összefüggő tevékenységet végez (fakitermelés, telepítés stb.), amely a kívülálló számára egyértelműen kifejezésre juttatja a sajátjakénti birtoklási szándékot, annak szubjektív és objektív kinyilvánítását. A Kúria abban is egyetértett az ügyben eljáró bíróságokkal, hogy a felperesek azt sem tudták bizonyítani, hogy a birtoklásuk objektíve kifejezésre jutott, az mások számára is észlelhető volt.
- [22] A Kúria rámutat: a régi Pp. 270. § (1) bekezdésének, a 275. § (3) bekezdésével való összevetéséből adódó helyes értelmezése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére már nincs lehetőség. A jogerős ítéletnek a régi Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző jogszabálysértő volta csak akkor állapítható meg, ha az ügyben eljáró bíróságok a bizonyítékok egybevetés során nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésre jutottak. Ez az adott ügyben nem volt megállapítható.
- [23] A lefolytatott bizonyítás eredményeképpen a felperesek részéről a tizenöt éves sajátjakénti birtoklás ténye az ítélet bizonyosságának erejével nem volt megállapítható. Az ügyben eljáró bíróságok helyesen mutattak rá arra, hogy a felperesek csak 2007-ben juttatták kifejezésre, hogy az általuk használt területet a sajátjukként birtokolják. Mindamellet az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperesek nem tudták bizonyítani: megelőzően szakadatlanul ugyanazt a területet - ugyanilyen nagyságban és ugyanazokkal a határvonalakkal - használták. A másodfokú bíróság ezért nem járt el jogszabályba ütköző módon, amikor az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [24] Tekintettel arra, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy a perbeli ingatlanrészt az általuk megjelölt időszakban a sajátjukként tizenöt éven át szakadatlanul birtokolták, ezért a Kúriának abban nem kellett állást foglalnia, hogy a Honvédelmi Minisztérium és a III. rendű alperes között 1998-ban megkötött használati megállapodás az elbirtoklást megszakította-e.
- [25] A kifejtettek alapján a Kúria, figyelemmel a régi Pp. 275. (3) bekezdésére, a nem jogszabálysértő jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [26] A felperesek pervesztesek lettek, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az I. rendű alperes felülvizsgálati eljárással felmerült költségének megfizetésére, amely a jogi képviselője munkadíjából áll.
- [27] A Kúria a határozatát a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2019. április 17.

. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Varga Edit s.k. bíró